

PATVIRTINTA

Širvintų lopšelio-darželio „Boružėlė“

l. e. direktoriaus pareigas 2017 m. rugsėjo 4 d.
įsakymu Nr. (1.3.)-V-18

ŠIRVINTŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „BORUŽĖLĖ“ PATYČIŲ IR SMURTO PRIEŠ VAIKUS, KRIZINIŲ SITUACIJŲ VALDYMO TVARKA

I. BENDROJI DALIS

1. Patyčių ir smurto prieš vaikus, krizinių situacijų valdymo darbo grupės pavadinimas – Širvintų lopšelio-darželio „Boružėlė“ patyčių ir smurto prieš vaikus, krizinių situacijų valdymo darbo grupė (toliau – Darbo grupė).

2. Veiklos rūšys: darbas su lopšelio-darželio bendruomene, ugdytiniais ir jų tėvais (globėjais), socialiniais partneriais.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

3. **Smurtas** – tai elgesys, kuris pažeidžia edukacinius tikslus ir pagarbaus požiūrio į vienas kitą nuostatą ugdymo institucijoje. Tai žala vaiko sveikatai, išlikimui, raidai, orumui. Siekiant jam suteikti fizinį ar psichologinį skausmą

4. **Patyčios** nėra atsitiktinis elgesys – tai tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, kurių metu vienas ar keli asmenys kabinėjasi, žemina, užgaulioja kitą. Šis elgesys gali vykti tiek tarp vaikų, tiek tarp suaugusių.

5. **Patyčios skirstomos:**

5.1. *Žodinis priekabiavimas:*

- prasivardžiavimas;
- gąsdinimas;
- pašaipios replikos apie žmogaus kūną, religiją, tautybę, negalią, išvaizdą;
- žeminantys ar skaudinantys pokalbiai apie vaiką;
- žeminantys tėvų (globėjų) priekabiavimai prie darbuotojų, kitų vaikų neišsiaiškintus situacijos;
- kitų žmonių ignoravimas dėl amžiaus, išvaizdos;
- vertimas turėti tam tikrus įsitikinimus;
- vertimas rinktis su kuo bendrauti ar nebendrauti;
- tyčinis kito žmogaus įskaudinimas;
- demonstratyvus atsisakymas vykdyti administracijos, pedagogų nurodymus;
- demonstratyvus ar piktybinis vengimas spręsti smurto atvejus.

5.2. *Fizinis priekabiavimas:*

- pargriovimas;
- įspyrimas ar spardymas;
- kumščiaavimas;
- stumdymas;
- rankos užlaužimas, tampymas;
- spjaudymas;
- daiktų gadinimas ar atiminėjimas;
- drabužių gadinimas;
- plaukų pešiojimas;
- dūrimas tušinuku ar kitu daiktu.

5.3. *Netiesioginis priekabiavimas:*

- vaiko atstūmimas nuo grupės;
- apkalbinėjimas;
- ignoravimas;
- šmeižimas;
- kaltinimas tuo, ko vaikas nepadarė;
- nebendravimas su vaiku;
- spaudimo darymas;
- neapykantos prieš kitą vaiką darymas;
- demonstratyvus piktybinis izoliavimas;
- vertimas kitą žmogų neatskleisti smurtinių veiksų pedagogams, administracijai;
- išjuokimas siekiant pažeminti;
- privačios informacijos atskleidimas siekiant pažeminti;
- reketas taip pat yra patyčių forma.

6. **Reakcija į įvykį:**

6.1. **Teigiama:**

- nutraukti neigiamą situaciją nedelsiant;
- nevartoti prievartos;
- ieškoti priežasčių;
- ieškoti sprendimų.

6.2. **Neigiama:**

- ignoruoti manant, kad ne jūsų atsakomybė;
- įsikišti apibarant;
- iškviesti tėvus ir pasakyti, kad tvarkytųsi su savo vaiku.

III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

7. **Tiksiai:**

7.1. Užkirsti kelią smurtui ir patyčioms lopšelyje-darželyje ir jos teritorijoje.

7.2. Organizuoti, įgyvendinti ir tobulinti prievartos ir smurto prevencijos priemonės, kurios padėtų vaikus išmokyti bendrauti nesityčiojant ir nesmurtaujant bei taip kurti saugią ir draugišką aplinką.

7.3. Apginti vaiką nuo ugdytojų, tėvų, globėjų, draugų vykdomos įvairaus pobūdžio fizinės, seksualinės, emocinės prievartos ir nepriežiūros.

8. **Uždaviniai:**

8.1. Kurti lopšelyje-darželyje pasitikėjimo atmosferą, kad vaikai galėtų papasakoti apie patiriamą skriaudą ar patyčias.

8.2. Formuoti vaikų saugios elgsenos įgūdžius, reikalingus teisingiems sprendimams priimti atsižvelgiant į įvairias socialines situacijas ir aplinką.

8.3. Stiprinti vaikų savigarbą ir pasitikėjimą savimi.

8.4. Suteikti tinkamus, vaikų amžiaus tarpsnį atitinkančius patarimus ir paramą.

8.5. Užtikrinti vaikui teikiamų socialinių paslaugų kokybę.

8.6. Padėti ugdytinių šeimai įveikti krizes.

8.7. Rūpintis bendruomenės socialine, pedagogine psichologine kompetencija.

8.8. Tėvams (globėjams) organizuoti atviras veiklas, kad galėtų patys pastebėti savo vaikų elgesį bendraamžių, kitų suaugusiųjų tarpe.

8.9. Suteikti vaikams, tėvams, darželio bendruomenei žinių apie emocinį, fizinį smurtą organizuojant įvairias veiklas;

8.10. Bendradarbiauti su Širvintų rajono savivaldybės administracijos Vaikų teisių apsaugos, Socialinės paramos skyriais, seniūnijomis, Pedagogine psichologine tarnyba, Policijos specialistais, Visuomenės sveikatos biuru (dėl paskaitų, valandėlių vaikams prevencijos tema).

IV. PATYČIŲ IR SMURTO PRIEŠ VAIKUS, KRIZINIŲ SITUACIJŲ VALDYMO GRUPĖS NARIŲ TEISĖS, PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖ

9. Patyčių ir smurto prieš vaikus, krizinių situacijų valdymo darbo grupę sudaro: direktorius, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, ikimokyklinio ugdymo auklėtojai, logopedas, socialinis pedagogas, dietistas. Darbo grupė atsakinga už smurto atvejų sprendimą, krizinių situacijų valdymą.

10. Darbo grupės narių teisės:

10.1. Bendrauti su ugdytiniais, jei tai nedaro vaikui neigiamos įtakos.

10.2. Esant reikalui gauti informaciją apie vaiko šeimą ir gyvenimo sąlygas.

10.3. Išklausti bendruomenės narių pateiktus faktus apie vaiko patirtą fizinį, emocinį, seksualinį, psichologinį smurtą.

10.4. Stebėti darbuotojų elgesį, emocijas tarpusavyje, bendravimą su vaikais, tėvais.

11. Darbo grupės narių pareigos:

11.1. Išklausti bendruomenės narius apie darbuotojų, ugdytinių patirtą fizinį, emocinį, seksualinį, psichologinį smurtą.

11.2. Informuoti lopšelio-darželio direktorių apie įvyki.

11.3. Bendradarbiauti su vaiko šeimos gydytoju, kitais socialiniais partneriais (esant būtinumui ir susidariusiai situacijai).

11.4. Tobulinti pedagogines, psichologines, teisingas žinias.

11.5. Teikti bendruomenei veiklos ataskaitą.

12. Darbo grupės narių atsakomybė:

12.1. Nariai atsako už teisingos informacijos pateikimą ir konfidencialumą, kvalifikuotą elgseną.

V. LOPŠELIO-DARŽELIO ADMINISTRACIJOS, SAVIVALDOS INSTITUCIJŲ ATSAKOMYBĖ

13. Lopšelio-darželio direktorius atsako už sukurtas saugias sąlygas vaikams, pedagogams, kitiems darbuotojams, už sveiką, saugų, užkertantį kelią bet kokioms smurto, prievartos apraiškoms.

14. Direktorius turi reaguoti į netinkamą pedagogų, kitų darbuotojų, tėvų elgesį (pykčio proveržis įvairiomis apraiškomis).

15. Direktorius iš darbo grupės turi gauti ataskaitą kaip buvo sprendžiamos konfliktinės situacijos, krizinių situacijų valdymas, prevencijos įgyvendinimas.

16. Parengti ir patvirtinti dokumentai, kuriuose reglamentuota darbuotojų teisės, pareigos (Vidaus tvarkos taisyklės, Vaiko gerovės komisijos planas, Darbuotojų pareigybių aprašymai, Sutartys su ugdytinių tėvais, Lopšelio-darželio tarybos planas).

17. Lopšelio-darželio direktorius, sužinojęs apie darželio darbuotojo patiriamas patyčias ar darželio darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.

18. Lopšelio-darželio administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs smurtą ar patyčias, nedelsdamas informuoja direktorių, kuris imasi numatytų veiksmų.

19. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius lopšelyje-darželyje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

20. Lopšelio-darželio taryba turi įtraukti į savo planus prevencinių programų, tvarkos taisyklių, saugumo instrukcijų, saugių sąlygų vertinimą bei teikiamą pagalbą.

21. Padėties vertinimą, stebėseną, lopšelyje-darželyje vykdo sudaryta darbo grupė, lopšelio-darželio taryba, Vaiko gerovės komisija.

VI. PRIEVARTOS IR SMURTO ATVEJŲ SPRENDIMAS

22. Paprašyti tiek nukentėjusįjį tiek smurtautoją parašyti įvykio paaiškinimą (užpildo pranešimo apie patyčias formą).
23. Raštu pranešti tėvams.
24. Pedagogai, kiti bendruomenės nariai, tėvai (globėjai) raštu informuoja lopšelio-darželio direktorių (dėl situacijų su suaugusiaisiais).
25. Pranešimų situacijos analizuojamos Patyčių ir smurto prieš vaikus, krizinių situacijų valdymo darbo grupėje.
26. Pedagogai tėvų susirinkimų metu turi pasakyti tėvams, jog tėvai turi imtis priemonių, kad toks įvykis nepasikartotų.
27. Jeigu pedagogas, administracija yra įsitikinusi, kad tėvai (globėjai) dėl gautos pastabos apie vaiko elgesį namuose gali panaudoti prieš vaiką smurtą, nereikia tėvams (globėjams) pasakyti, o kreiptis į Vaikų teisių tarnybos specialistus.
28. Visada, visiems kalbėtis, kaip galima realiai išspręsti smurtinį įvykį, ar jo apraiškas.

VII. LĖŠOS, ATSIŽVELGIANT Į LOPŠELIO-DARŽELIO AKTUALIJAS

29. Darbuotojų mokymų finansavimas (kursai, seminarai, specialistų paslaugos).
30. Priemonių įsigijimas saugumui užtikrinti (teritorijos aptvėrimas saugia tvora).
31. Specialios, ugdomosios literatūros įsigijimas.
32. Nesaugumo jausmą keliančių veiksmų šalinimas (teritorijos apšvietimo priežiūra).
33. Reikalingos lėšos numatytos strateginiame plane.

VIII. PAGRINDINIAI SAUGAUS LOPŠELIO-DARŽELIO KRITERIJAI

34. Rūpestinga lopšelio-darželio bendruomenė, kurioje visi nariai jaučiasi saugūs, remiami, palaikomi, priklausantys bendruomenei.
35. Lopšelyje-darželyje vaikai yra mokomi tinkamo elgesio įgūdžių.
36. Lopšelyje-darželyje sistemingai skatinamas pozityvus elgesys.
37. Ugdymo struktūra pritaikyta vaiko gebėjimams.
38. Sistemingai vykdoma prevencinė veikla (akcijos, susirinkimai, pokalbiai, diskusijos ir kt.).
39. Mokoma bendruomenė (susirinkimai, informacijos sklaida, pokalbiai, diskusijos, kiti renginiai).

IX. TVARKOS TVIRTINIMAS, KEITIMAS, PILDYMAS

40. Patyčių ir smurto prieš vaikus, krizinių situacijų valdymo tvarką (toliau – Tvarka) tvirtina darželio vadovas suderinęs su lopšelio-darželio taryba ir supažindina lopšelio-darželio bendruomenę.
41. Esant būtinybei tvarka peržiūrima, įvertinama, papildoma ir/ar keičiama.

X. DOKUMENTŲ TVARKYMAS IR SAUGOJIMAS

42. Širvintų lopšelio-darželio „Boružėlė“ patyčių ir smurto prieš vaikus, krizinių situacijų valdymo darbo grupės dokumentai tvarkomi ir saugomi teisės aktų nustatyta tvarka.

SUDERINTA

Širvintų lopšelio-darželio „Boružėlė“
tarybos 2017 m. rugpjūčio 31d. posėdžio
protoliniu nutarimu
(protokolo Nr. (2.1.)-V1-4)